

Ha azt mondanám, hogy a fiam jó gyerek, nem mondanék igazat. Azt sem mondom, hogy rossz, mert nem rossz, de szeles, zabolátlan, könnyelmű, és vakon megy neki a tűznek is.

Feleségem kétségbe van esve, és sokat tűnődik, hogy kitől örökölte ezt a rohanó nyugtalanságot, mert én csendes ember vagyok, ő pedig az ún. „nagyon jó gyerekek” ritka csoportjába tartozott.

És ez a gyerek..., ez a gyerek...!

– Hogy ez kire ütött...?

Tegnap nagytakarítás volt nálunk. Ilyenkor sietve hagyom ott a lakást, és korán elmegyek, mert úgy érzem magam, mintha árverésre készülnénk. Éppen a kalapom akarom feltenni az előszobában, amikor a fiam rohan be, megbotlik a küszöbben, és az előszoba sima kövén úgy vágódik el, mint a béka.

Egy pillanatig nézem – csúnyán megütötte magát, szinte elnyúlik –, aztán felteszem a kalapom, és megkérdem:

– Na, kisfiam, megérkeztél?

A gyerek feltápáskodik, porolja magát, és azt mondja:

– Meg! – És besántikál a szobába.

Az autóbuzson aztán elgondolkodtam, és eszembe jutott egy régi gyerek, akinek ugyanaz volt a neve, mint a fiamnak, és világosan megéreztem, mért nem kérdeztem meg a jó atya gondosságával hogy:

– Megütötte magad, kisfiam?

Nyári délután volt akkor is. A füvet még nem kaszálták le a réten, a tücskök szorgalmasan hegedültek, és a lovak a saroglyából ették a bükkönyt. Közben megrázták néha magukat, és dühösen dobantottak, mert annyi volt a bögöly, mint este a szűnyog.

Az öreg Görbic a kocsí árnyékában pipálgatott, én pedig hason fekve néztem a szállongó, kék pipafüstöt. Közben alkudoztam.

– Csak egyet fordulnék, Pista bácsi...

– Nem lehet.

– Adnék két pakli dohányt.

– Nem azért. Sok a bogár, megbolondul a ló, aztán magát leeszi a fene.

– Engem? Tudok én lovagolni. Van öt szivarom is. Még búcsúkor tettem el...

Az öreget a szivar levette a lábáról.

– Hát nem bánom, de csak itt a kocsí körül.

Szép, sárga lovunk, a Fokos, nem tudta mire vélni a dolgot, amikor felültem a hátára. Nem akart elfordulni a bükköntől.

– Hát már uzsonnázni se hagyják a szegény lovat?

– és szemrehányólag nézett az öreg kocsisra.

– Na, Fokos!

Eleinte csak lépésben, aztán ügetésben. Ide-oda lötyögtem a lovon körben a kocsí körül és boldog voltam, pedig a ló majd a lelkem kirázta.

– Hallja – oktatott az öreg Görbic –, üljön a fenekére jobban, aztán adjon egy kis szárat neki.

Fokosnak – úgy látszik – csak a szár hiányzott... Megrázta a fejét, vágta ugrott, és irány: hazafelé...

– Hó... hó! – ordított öreg mesterem. – Rángassa meg a száját, fűrészelje, fűrészeeljee...

A többi már nem hallottam, mert Fokos úgy ragadt, mint a szél. A virágos réti út összemosódva rohant alám, és nekem csak arra tellett erőmből, hogy a ló hátán maradjak. Fűrészelni?! Nevetséges! Fokos a fogára vette a zablát, s ahogy ma mondani szokás: a helyzetnek szilárdan ura maradt...

Egész hazáig.

A faluban nagy feltűnést keltettünk, de igyekeztem úgy viselkedni, mintha sürgős üzenetet vinnék haza, hogy ég a határ, vagy akasztott ember találtunk valamelyik öreg fűzfa hajlós ágán, holott a határban nem gyulladhatott ki semmi, mert zöld volt minden, mint a sás, és az életunt vándorlegények is másfelé jártak abban az időben, hogy hurkot kössenek szikkadt, ádámcsutkás nyakukra.

Közben hazaértünk.

Sajnos, nem együtt.

Az alacsony kapu be volt hajtva, és amikor Fokos egyetlen zökkenővel megállt a kapu előtt, én légi útra keltem, és nagy porfelhőt csapva zuhantam apám elé, aki éppen elindult valahova.

Megvonaglottam a földön, és már majdnem elsírtam magam, amikor apám – csak úgy menet közben – csendesesen megkérdezte:

– Na, kisfiam, megérkeztél?

Elfelejtettem sírni. Leporoltam magam, és azt mondtam:

– Meg!

És besántikáltam a szobába.

Hát ezért nem kérdeztem meg fiamat se, hogy megütötte-e magát, mert egyszer majd egyedül marad ő is, mint ahogy én egyedül maradtam, és jobb, ha már most tudja, hogy mindenki csak saját magát üti meg, ha elesik, és az elesés és a felkelés is senki másra nem tartozik ezen a világon.

(1942)

*

Megjelent az Esti Újságban, 1942. június 27-én. Később – 1983. május 28-án – a Népszabadság is közölte. Tartalmazzák a Tarka rét (1973), és a Sárgaréz patkók (2007) c. kötetek.